

§ 176

Hiljaisiksi ja rauhallisiksi koetut alueet Helsingissä -asukaskyselyn tuloksia

HEL 2020-010012 T 11 00 01

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti merkitä tiedoksi raportin: Hiljaisiksi ja rauhallisiksi koetut alueet Helsingissä. Asukaskyselyn tuloksia. Kaupunkiympäristön aineistoja 2020:16.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli ympäristötarkastaja Anne Leppänen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Laura Walin

Lisätiedot

Anne-Mari Leppänen, ympäristötarkastaja, puhelin: 310 34366
anne.m.leppanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Hiljaisiksi ja rauhallisiksi koetut alueet Helsingissä. Asukaskyselyn tuloksia

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Julkaisu on luettavissa Helsingin kaupungin Internet-sivuilla osoitteessa <https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/julkaisut/aineistot/aineistoja-16-20.pdf>

Kyselyn taustaa

Miellyttävä ääniympäristö ja hiljaisuus edistävät monin tavoin ihmisten hyvinvointia. Hiljaisten alueiden merkitystä ja niiden sijainnin selvittämistä on nostettu esiin niin ympäristölainsäädännössä kuin Helsingin

24.09.2020

kaupungin meluntorjunnan tavoitteissakin. EU:n ympäristömeludirektiivi korostaa, että mikäli ääniympäristön laatu on hyvä, on se tärkeää säilyttää ennallaan.

Hiljaisena alueena väestökeskittymässä pidetään aluetta, jolla melutaso ei ylitä päivällä 50 dB tai yöllä 45 dB. Hiljaisia alueita ei kuitenkaan ole mielekästä tarkastella ainoastaan melutason perusteella, koska paikan mieltäminen hiljaiseksi on vahvasti kokemuksellista. Tämän takia Helsingin kaupunki toteutti kesällä 2019 karttapohjaisen asukaskyselyn hiljaisiksi ja äänimaisemaltaan rauhallisiksi koetuista alueista. Tavoitteena oli selvittää, missä tällaisia alueita asukkaiden mielestä on. Tuloksia tarkasteltiin yhdessä viimeisimmän, vuonna 2017 valmistuneen Helsingin liikennemeluselvityksen kanssa. Asukaskyselyn tulokset antavat arvokasta tietoa alueiden ääniympäristöstä ja siten täydentävät kaupungin liikennemeluselvitystä.

Asukaskyselyn toteuttaminen hiljaisiksi koetuista alueista on yksi Helsingin meluntorjunnan toimintasuunnitelman 2018-2022 toimenpiteistä.

Asukaskyselyn ja hiljaisten alueiden tarkastelun yhtenä tavoitteena oli tuottaa tietoa suunnitteluun. Lisäämällä tietoa alueiden ääniympäristöstä se voidaan ottaa paremmin huomioon suunnittelussa yhtenä tärkeänä ympäristön laatutekijänä. Tarjoamalla tietoa hiljaisista alueista voidaan myös kannustaa kaupunkilaisia hyödyntämään alueita entistä paremmin virkistymiseen ja rauhoittumiseen.

Kyselyn keskeiset tulokset

Kyselyyn vastasi 757 henkilöä. Valtaosa vastaajista pitää hiljaisia alueita erittäin tärkeinä asuinympäristössään. Suurin osa vastaajista koki, että Helsingissä on vähän tai melko vähän hiljaisia alueita.

Hiljaisiksi tai rauhallisiksi koettuja paikkoja merkittiin karttakyselyyn 1022 kappaletta. Vastaajien merkitsemät hiljaiset ja rauhalliset paikat sijoittuvat enimmäkseen metsäisille alueille, puistoihin ja rannoille. Eniten hiljaisia alueita merkittiin Viikki-Vanhankaupunginlahdelle, Keskuspuistoon, Lauttasaareen, Malmin lentokentän ympäristöön, Uutelaan ja Kivinokkaan.

Suurin osa merkityistä hiljaisista paikoista sijaitsee meren tai muiden vesistöjen rannoilla tai niiden läheisyydessä. Rannoilla ja saaristolla onkin hyvin suuri virkistysarvo helsinkiläisille. Hiljaisia paikkoja merkittiin vesistön äärelle muun muassa Viikki-Vanhankaupunginlahdelle, Lammassaareen, Kivinokkaan, Lauttasaareen, Laajasaloon, Kallahdenniemelle sekä Vantaanjoen varteen. Myös esimerkiksi Suomenlinna, Seurasaari ja Vartiosaari keräsivät paljon merkintöjä.

24.09.2020

Rantojen ohella paljon merkintöjä tehtiin laajoille metsäalueille, kuten Keskuspuistoon, Uutelaan, Meri-Rastilaan ja Mustavuoren alueelle. Lisäksi pienemmät metsät asutuksen keskellä ovat tärkeitä rauhoittumisen paikkoja. Metsistä haetaan avovastausten perusteella hiljaisuuden lisäksi esimerkiksi metsäntuntua ja mahdollisuutta tarkkailla luontoa.

Myös laajat puistoalueet, kuten Tali ja Kaivopuisto, sekä esimerkiksi siirtolapuutarhat ja hautausmaat ovat vastaajille tärkeitä hiljaisia paikkoja. Merkityksellisiä ovat myös asutuksen keskellä sijaitsevat pienemmät puistot ja metsiköt, joihin on helppo poiketa arjessa. Virkistysreitit, kuten esimerkiksi Vantaanjoen varsi sekä Malmin lentokenttää ympäröivä reitti, ovat monelle vastaajalle merkittäviä rauhallisen ääniympäristönsä takia.

Osa löysi hiljaisuutta myös rakennetusta ympäristöstä. Vastausten mukaan näissä paikoissa nautitaan rauhallisen äänimaiseman lisäksi muun muassa kauniista rakennuksista, historiasta ja palveluista.

Hiljaisia tai rauhallisia reittejä merkittiin yhteensä 312 kappaletta. Eniten vastaajat merkitsivät hiljaisia reittejä Vantaanjoen varrelle ja Keskuspuistoon, Viikki-Vanhankaupunginlahden rantareiteille, Malmin lentokentän ympärille, Lammassaareen sekä Lauttasaaren etelärannalle.

Millainen on hiljainen paikka?

Ominaista hiljaisiksi tai rauhallisiksi koettujen paikkojen ja reittien äänimaailmalle ovat vastaajien mukaan luonnon äänet, kuten lintujen laulu, metsän humina sekä laineiden liplatus. Positiivisiksi ääniksi koettiin myös rauhallinen juttelu ja iloiset ihmisten äänet.

Kyselyn mukaan noin kolmanneksessa hiljaisiksi merkityistä paikoista ja reiteistä koettiin myös häiritseviä ääniä. Häiritsevinä ääninä vastauksissa mainittiin useimmin liikenne, muiden ihmisten äänet, musiikkitahtumat ja musiikin soittaminen kaiuttimista.

Hiljaiseksi koetussa paikassa on äänitason lisäksi monia muita tekijöitä, jotka vaikuttavat alueen kokemiseen. Vastausten mukaan hiljaisiksi merkityistä alueista teki miellyttävän muun muassa kaunis maisema, kasvillisuus, luontoarvot, veden läheisyys ja kauniit rantakalliot sekä hieno arkkitehtuuri.

Asukaskyselyn ja liikennemeluselvityksen yhteistarkastelu

Asukaskyselyn tuloksia tarkasteltiin yhdessä Helsingin kaupungin meluselvityksen (2017) kanssa.

24.09.2020

Meluselvityksessä meluvyöhykkeet on esitetty 45 dB ylöspäin. Tämän työn yhteydessä meluselvitystä täydennettiin potentiaalisia hiljaisia alueita kuvaavilla vyöhykkeillä. Nämä vyöhykkeet, joilla päiväajan keskiäänitaso on 45-50 dB ja alle 45 dB, kuvaavat niitä alueita, joille liikenteen melu ei kantaudu voimakkaana, ja joilta hiljaisemmat alueet ovat todennäköisesti löydettävissä. Uudessa aineistossa meluselvityksen mukainen tie-, rautatie-, raitio- ja metroluokituksen melu esitetään yhdessä. Aineisto lisättiin karttapalveluun suunnittelijoiden ja kaupunkilaisten hyödynnettäväksi.

Koska meluselvityksessä laskennan tarkkuus on oleellisesti heikompi, kun etäisyys melulähteestä kasvaa, tulee alle 50 dB äänitasoja pitää suuntaa-antavina. Potentiaalisten hiljaisten vyöhykkeiden laskennallinen arviointi ja karttatarkastelu vaativat vielä kehittämistä.

Tässä työssä potentiaalisista hiljaisista vyöhykkeistä käytetään nimityksiä kaupunkimaiset hiljaiset alueet ja luonnonhiljaiset alueet. Kaupunkimaisilla hiljaisilla alueilla päiväajan keskiäänitaso on 45-50 dB. Ne ovat usein suhteellisen hiljaisia eli ympäristöään hiljaisempia ja rauhallisempia alueita, joissa kaupungin äänet kuuluvat kuitenkin taustalla. Luonnonhiljaisilla alueilla päiväajan keskiäänitaso on alle 45 dB. Ne sijaitsevat yleensä kauempana liikenneväylistä, esimerkiksi laajojen viheralueiden keskellä tai rannikolla. Näillä alueilla myös pienemmät luonnon äänet ovat kuultavissa ja erotettavissa selvästi.

Kun verrattiin asukaskyselyn ja meluselvityksen tuloksia toisiinsa, todettiin, että valtaosa asukkaiden hiljaisiksi merkitsemistä paikoista sijaitsee meluselvityksen mukaan vyöhykkeillä, joilla melutaso on alle 50 dB. Asukkaiden merkitsemät hiljaiset reitit puolestaan kulkevat ainakin osittain myös meluisampien alueiden läpi.

Kuitenkin osa asukkaiden hiljaisiksi kokemista paikoista on meluselvityksen mukaan vyöhykkeillä, joilla päiväajan keskiäänitaso on yli 50 dB. Hiljaisuus onkin suhteellista ja kokemuksellista. Mikäli alue on muuta ympäristöään hiljaisempi tai jos ympäristö on muuten miellyttävä, voi se tuntua myös hiljaiselta.

Yhteenveto

Kyselyn perusteella voidaan todeta, että äänimaisemaltaan rauhalliset alueet ja niiden saavutettavuus ovat helsinkiläisille hyvin tärkeitä. Karttakyselyssä hiljaisiksi tai rauhallisiksi koettuja paikkoja merkittiin runsaasti ympäri Helsinkiä. Onkin tärkeää, että rauhalliset, elvyttävät alueet ovat lähellä kotia ja arjen keskellä helposti saavutettavissa.

24.09.2020

Hiljaisten alueiden ja ylipäätään ääniympäristön laadun huomioon ottaminen maankäytön suunnittelussa on tärkeää, jotta tiivistyvässä Helsingissä olisi rauhallisia, elvyttäviä alueita myös tulevaisuudessa.

Työ ääniympäristön parantamiseksi on jatkuvaa ja vaatii eri toimijoiden pitkäjänteistä yhteistyötä. Tätä työtä jatketaan myös seuraavan melun-
torjunnan toimintasuunnitelman valmistelun yhteydessä.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Laura Walin

Lisätiedot

Anne-Mari Leppänen, ympäristötarkastaja, puhelin: 310 34366
anne.m.leppanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hiljaisiksi ja rauhallisiksi koetut alueet Helsingissä. Asukaskyselyn tuloksia

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano